

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

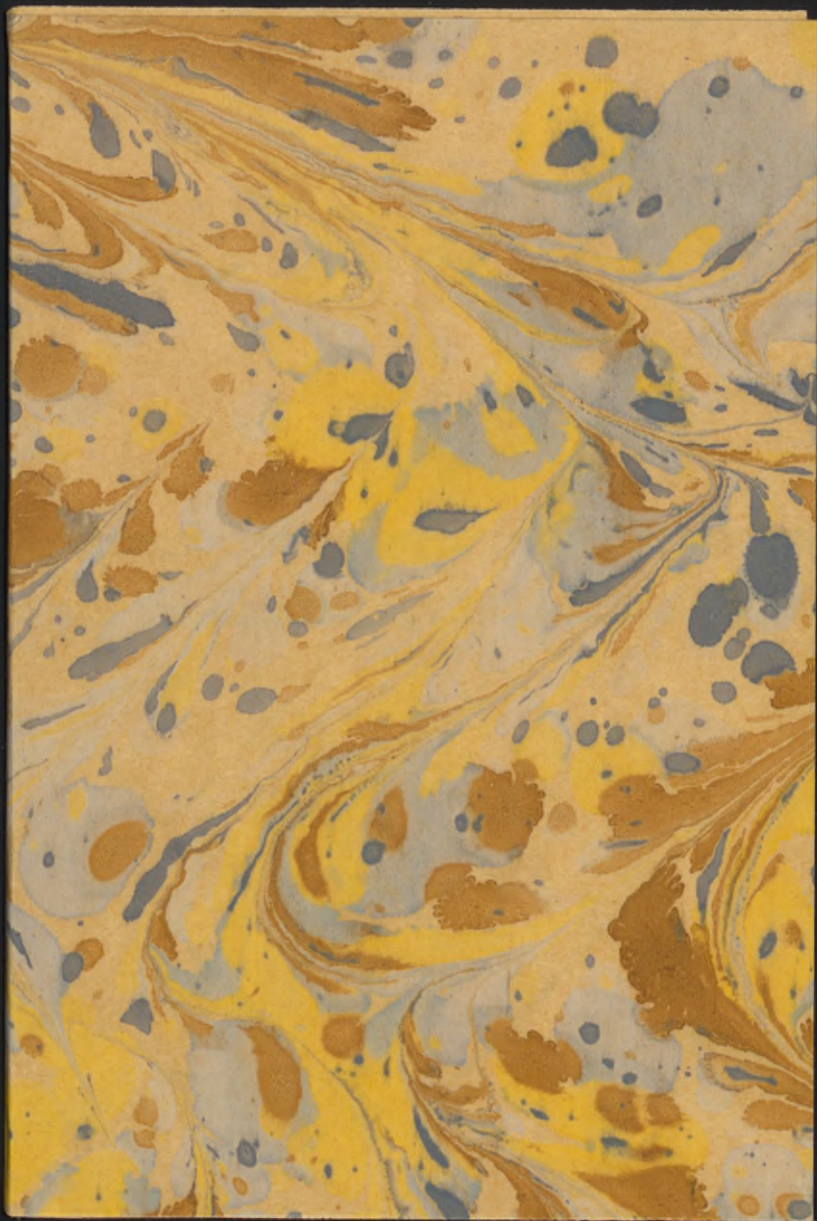
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

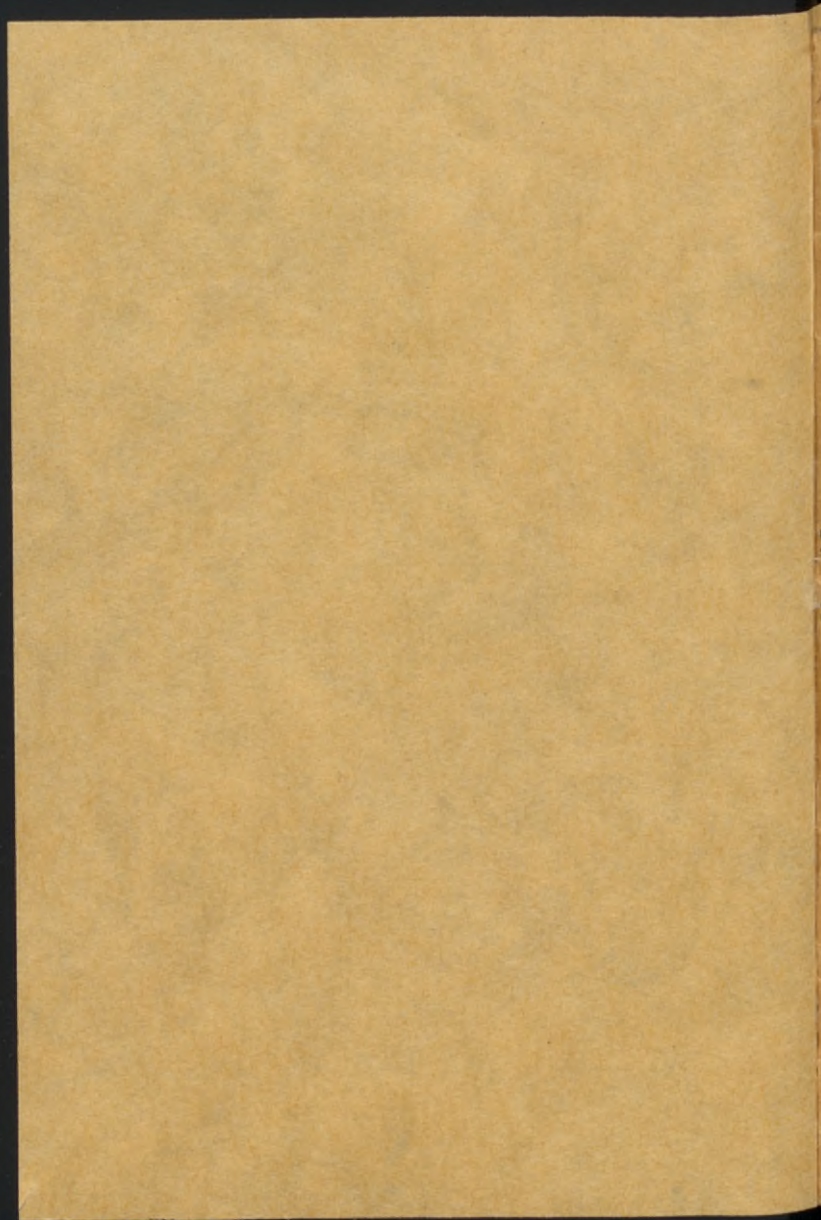

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

(h) 1844
20.

Inaror och
Giller

Berättelser
af

• • INNEHÅLL: • •

I passionens våld.

Inga öfverord.

— I rättfällan. —
Rättmannen & snibstian.

När Olle undersökte systemet.

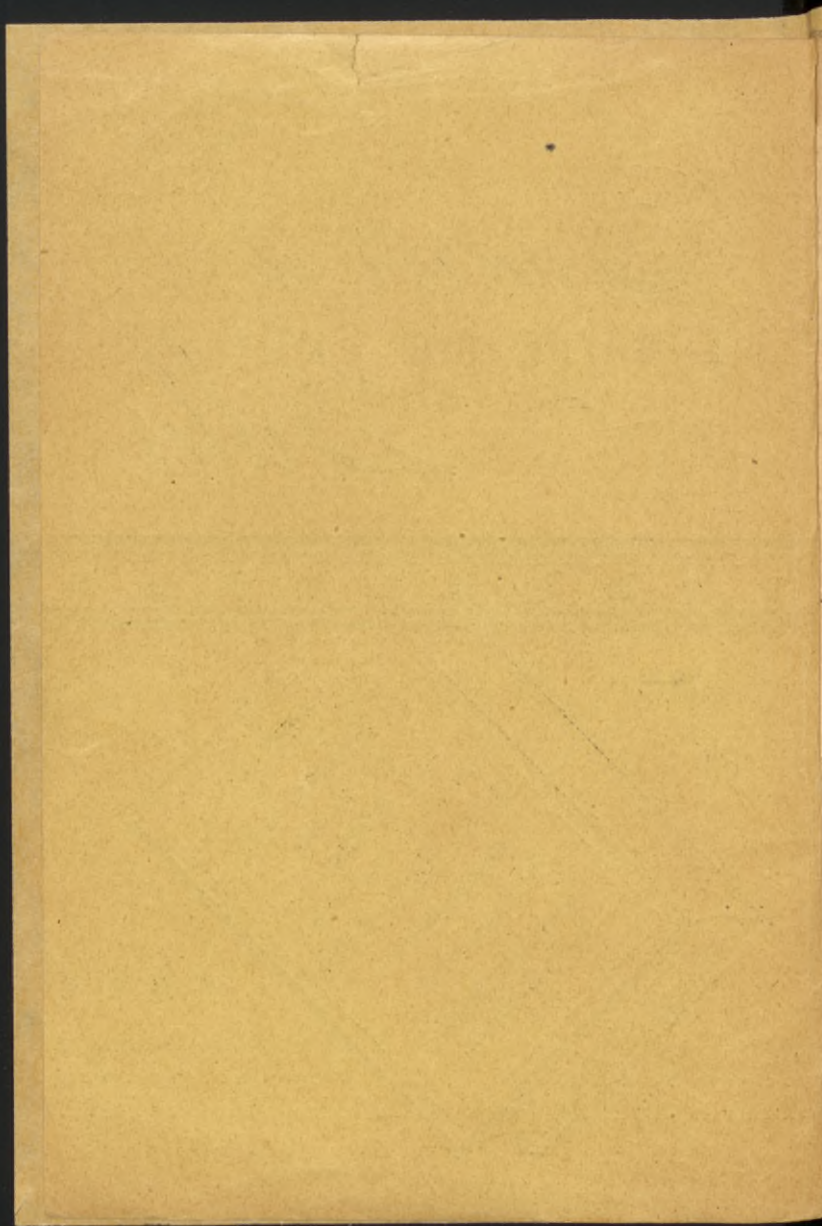
Frestelsen.

Blickens makt.

En graf utan blommar.
Den bruna tåjan.
m. m.

J. A. G-d.

* 3 or. 49
661

Snaror och Giller.

Berättelser af

J. A. G. d.

Eftertryck förbjudes.

GÖTEBORG,
VICTOR FISCHER'S BOKTRYCKERI, 1898.

I passionens våld.

Bild ur lifvet.

en berättelse jag här går att skildra fick sin upprinnelse vid badorten S. för åtskilliga år sedan.

Ibland de många förnåma familjer, som der vistades var det en grefve med hustru och två barn.

Grefve X., som vi vilja kalla honom, ansågs för mycket rik, och ägde stora egendomar i södra Sverige.

Han hyrde en dyrbar våning på badorten, och umgicks ej utan med de förnämsta af badgästerna.

Hans bord och viner voro vida beryktade och mången af hans förnåma gäster gick knäsvag från hans hem.

Hans äldsta dotter, fröken Lydia, var omkring tjugo år och hans yngsta åtta. De voro uppfostrade i ett hem där aldrig nöden eller fattigdomen hade gästade. Deras moder, den för-

näma grefvinnan, var ganska högmodig och då barnen ville leka med fattiga barn, sade grefvinnan: Gå ej när dem, de smutsa ned eder, de otäcka barnen. De fattige, föraktade små barnen stodo förlägna och betraktade den förnäma grefvinnan. Fattigdomen är en hård lott i detta lifvet och då den hånas kännes den mycket hårdare.

Den rike yfves ofta öfver sina ägodelar ty han känner ej den Gud, som är mäktig att göra den rike fattig.

Huru ofta hånar ej den rike, den fattiges barn, och där uppväckes mången gång ett bittert hat hos dem, emot den rike och bättre lottade, hvilket följer dem för hela lifvet

Grefvens lilla Karin ville gärna leka med den lilla fiskardottren, som hvarje dag klappade på deras dörr för att aflämna mjölken från en gård i grannskapet; men hon fick ej för sin mamma.

Hur gärna hade hon ej utbytt sin sidenklädning emot fiskarflickans torftiga drägt, för att få följa henne på hennes vandringar och lekar utmed hafsstranden.

Så länge barnen äro små och högmodets gift ej fördärfvat deras hjärtan betrakta de hvarandra såsom likar. Det är först då högfärdssynden fått intränga i människans hjärta, som klyftan vidgas emellan den rike och den fattige.

Då lilla Karin en förmiddag blifvit lämnad utan tillsyn följde hon den lilla fiskarflickan på vägen åt hafsstranden, och då Karin såg sin

pappas segelbåt föreslog hon att lösgöra denne, och att de skulle segla utåt hafvet.

De gingo i båten och gjorde honom lös och båten drogs med vinden utåt hafsviken. Det började att blifva åskådare på stranden. Och, o fasa, det kom en stormvind, tog fast i de slappa seglen och båten vräktes öfver ända. Grefven och grefvinnan, som nu först kommo tillstädes, hade saknat lilla Karin och då de sågo båten kullvräkt i närheten af andra hafsviken, anade de genast hvad som händt. Det kunde intet göras i hast, ty de andra båtarne lågo fastlåsta vid sina pålar. På andra stranden kom en man springande, som hört barnens nödrop och kastade sig utan betänkande i vattnet och uppnådde simmande båten. Den första som räddades var fiskarflickan. Grefven gick på stranden och väntade, men såg mycket förtörnad ut öfver att hans dotter icke blifvit räddad först, och grefvinnan vred sina händer i förtviflan, men högmodet gjorde sig äfven här gällande, och hon önskade alla tiggaringar ur världen; hon kunde ej förstå att en tiggaring kunde räddas före hennes dotter. Lika fort som fiskardottern blifvit räddad blef emellertid lilla Karin äfven uppdragen ur sjön och var snart utom all fara.

Den unge mannen, som räddat de båda barnen var en medicine studerande, som hade vistats på badorten en tid. Han var en stadgad yngling, som tagit lifvet på allvar. Då den unge mannen framkom till grefven med den lilla Karin, sade denne:

— Jag är skyldig er stor tack, som räddat min dotter. — — Men mitt och min hustrus tålmod satte ni dock på hårdt prof då ni räddade dottern till fiskaren först.

Den unge mannen svarade :

— Mitt blifvande kall i detta lifvet, är sådant att jag betraktar alla människor lika.

Grefven sade att den unge mannen väl borde besinna att grefvens samhällsställning och börd satte honom framom en fattig fiskare.

Han bad emellertid kandidaten att tillbringa aftonen i hans hem och dricka en välgångsskål för det kära barnet som blifvit räddadt. Den unge mannen svarade höfligt men bestämdt :

— Jag har lofvat min moder vid min faders död att mina läppar ej skola vidröra några rusdrycker, och jag vill obrottsligt hålla mitt löfte.

Grefven sade att han borde betänka att det var en stor heder som erbjöds honom och att hans dotter Lydia skulle uppfatta hans vägran som en förolämpning.

— Herr grefve — sade han — hälsa er dotter att jag afstår från nöjet, ty där rusdrycker förekomma, finner jag ingen glädje.

Grefven mumlade något om läseri och förryckta nykterhetsfantaster.

Lydia såg emellertid ledsen ut vid faderns hemkomst och sade :

— Det var skada på den unge mannen, han såg annars så hygglig och treflig ut.

Mången qvinna säger än i dag som denna Lydia sade, och mången yngling har för dylika

ord brutit sitt nykterhetslöfte och fattat rusdrycksbägaren. Visst kan det vara lockande att i de rikes salar se de rykande blåarne och de bräddade pokalerna, men det är dock samma gift i dessa som i det simpla bränvinsglaset.

Vi vilja följa den unga mannen på hans väg till fiskar-Anders lilla stuga.

Fiskare Anders satt med sin räddade dotter på sitt knä och prisade och tackade Gud som råder öfver människornas lif, att hans dotter blifvit ryckt ur vågorna.

Då han såg den unga mannen träda in under sitt tak for han upp och utsträckte båda sina händer mot honom sägande:

— Lofvad vare Gud, som sände Eder som ett redskap att rädda min dotter ur den våta grafven.

Det var glädje i den låga fiskarstugan den dagen, ty där firades en lof- och tacksägelsefäst till Gud.

Den unge mannen gick hem ganska belåten med sin dag. Han hälsade ofta på hos fiskar-Anders, och den gamle mannen berättade honom många episoder ur sitt ofta mödosamma lif på hafvet.

* * *

Det skulle blifva bazar på badorten till förmån för de fattiga, som det så vackert heter, och grefvinnan med sin äldsta dotter voro ibland de ledande i tillställningen. Det var på den tiden då de s. k. bazarerna voro i sin uppblom-

string och då det var modernt att vara med om dem. Oftast ligger det dock ett grymt hån i dessa tillställningar, som bära välgörenhetens skylt, fast de i själfva verket endast utgöra medel för de rike och förnäma att bereda sig omväxling i sina förströelser. Rättsligen får man dock säga att »bazarerna» numera anordnas på en mera förnuftig och sund grundval, utan raffinerade nöjen såsom balar och dryckesgillen m. m. i släptåg.

Vid den bazar, hvarom nu är fråga, stod Lydia och sålde blommor, omgifven af fjäskande och beundrande kurtisörer.

Vår unge studerande gick fram och begärde en blomma och lämnade en tvåkrona i likvid.

— Jag tar ej emot mindre än en femma — svarade hon högdraget, och en af de henne omgifvande kavaljererna passade på och tog tvåkronan samt lämnade den tillbaka åt den unge mannen med den ironiska anmärkningen: Den kan ni behöfva att köpa smörgås för! Han hade nämligen ofta sett den unge mannen gå och dela ut bröd och smörgåsar åt de fattiga fiskarebarnen.

Den unge snobbarne skrattade åt den satiriska anmärkningen, som de naturligtvis funno kvick och Lydia instämde, men den unge mannen gaf henne endast en förebrående, allvarlig blick och gick lugnt sin väg.

Vi gå några år framåt i tiden. Den vackra Lydia hade skänkt sin hand och sitt hjärta åt den förnämne ynglingen, som vid ofvan nämnda tillfälle visat sin kvickhet mot hennes systers ädelmodige räddare. Det nygifta paret var på sin bröllopsresa och uppehöll sig på sin genomresa i en för sina spelhotell beryktad stad. Lydia hade oaktadt hennes man redan då hon förlofvat sig med honom gjort sig känd som en spelare och rucklare, icke tvekat att ingå äktenskap med honom, på grund af det fina namn han bar och den förnämna släkt han tillhörde. Det var alltså endast på grund af fåfänga och högmod hon sålt sig till denne vällusting utan känsla af kärlek, aktning eller tillgifvenhet.

Hvad var naturligare än att han skulle besöka de beryktade spelhålorna. Han kom i sällskap med några engelsmän och efter en bacchanalisk fäst begaf man sig till spelsalarna. Den förnämne svensken förlorade den ene tusenlappen efter den andra och inom kort hade hela hans reskassa gått bort vid det gröna bordet. Blodet steg honom åt hufvudet och upphettad var han förut genom vinet vid fästbanketten.

Spelpassionen grep sitt offer med jernhand och inom kort hade han förlorat äfven de dyrbarheter han bar på sig.

Gräpen af ett vansinnigt begär att återvinna hvad han mist rusade han upp till sin hustru, som låg försänkt i djup sömn, grep hennes resväska där hon förvarade en del värdesaker och pänningar — — — men allt förgäfves, spellyckan svek honom alltjämt, och förtviflad,

brännmärkt, en rånare af sin hustrus tillhörigheter, slagen af ångrens kval skyndade han ut i den mörka natten — — —

* * *

Då den beklagansvärda maka'n uppvaknade samt snart saknade sin resväska med dess dyrbara innehåll, lät hon genast tillkalla hotellvärden, som gjorde en grundlig undersökning, men då den vakthafvande i hotellet konstaterade att ingen annan än hennes man varit hemma några korta minuter under natten, greps hon af en hemsk misstanke. — Hon hade redan anat allt, och då mannen ej återkom utan man genom polisens efterforskningar fick reda på att han tillbringat natten i spelsalarne och förlorat anse'nliga summor, greps hon af hemska aningar. Utblottad på penningar och utan stöd och hjälp insjuknade hon i en häftig feber. Hotellvärden telegraferade till hennes hem och inom kort anlände den stolte grefven, krossad och böjd af dotterns olycksöde.

Man tillkallade en skicklig svensk läkare som uppehöll sig vid den äfven som kurort bekanta staden.

Då febern ändtligen lemnade den förkrossade kvinnan så att hon kunde igenkänna sin omgifning och en morgon såg den svenske läkaren nalkas sin säng, spred sig en djup rodnad öfver hennes anlete hon igenkände den unge medicinaren, som hon en gång så djupt förolämpat, och som redan dokumenterat sig som en framstående läkare.

Vänligt leende fattade han emellertid den sjukas hand, sägande:

— Se så, bästa fru grefvinna, ingen sinnesrörelse! Tänk ej på gammalt groll — här gäller att rädda Eder från en farlig sjukdom, men jag tror krisen är lyckligt öfverstånden därför må vi tacka Honom, som ensam förmår frälsa både från andlig och lekamlig nöd.

Det hjärtliga milda talet bröt iskorpan kring den nu ödmjuka och förkrossade kvinnans hjärta, och hennes lyckligaste stunder voro de, då hon fick samtala med den unge läkaren, som förstod att ingjuta tröst, mod och hopp i hennes sargade bröst. Han visade henne vägen till den frälsare, som förmår lyfta äfven de tyngsta bördorna från krossade hjärtan.

Den gamle grefven kände sig slagen och förödmjukad inför denne varmhjertade, ädle man, som tycktes af Gud vara utsedd till hans döttrars räddning: nu hade han äfven med sin läkarekonst ryckt den äldsta dottern ur dödens armar.

Den stolte adelsmannens högmod hade blifvit krossadt i grunden och nu greps han äfven djupt af dotterns sorgliga belägenhet och mågens vanära.

Talet om korset, som för honom liksom för så många af hans likar varit en galenskap, blef snart den frälsningsklippa, hvarpå han byggde sitt sjäslif under de återstående lefnadsdagarne och han har under sitt lif i rikt mått erfarit att Gud står emot de högmodiga, men

gifver nåd och frid åt dem, som ödmjuka sig inför honom.

* * *

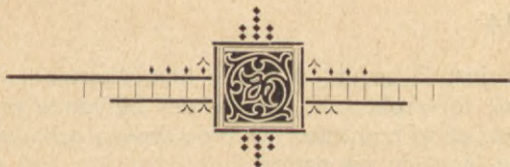
Lydias make blef ett offer för sina vilda lidelser . . . man fann i floden liket af den svenske ädlingen två dagar efter det Lydia med sin far och den svenske läkaren återvändt till Sverige. Huruvida han frivilligt gifvit sig döden eller af olyckshändelse under nattens mörker fallit i floden vet man ej; — hans namn blef emellertid aldrig mera nämndt i det greffliga hemmet. I detta senare rådde nu en annan anda

Den gamle grefven hyste nu blott den önskan att få godtgöra hvad han en gång i stolt-het brutit och få gifva den förträfflige läkaren och räddaren af hans familjelycka bevis på sin tacksamhet, och det fick han äfven.

Två år senare blef nämligen läkaren och hans patient i all enkelhet sammanvigda. Det var återstoden af det greffliga högmodet som brast, då den abnormala grefvinnan helt blygsamt fick nöja sig med att blifva den anspråkslöse men skicklige fattigläkarens fru.

— Guds vägar äro underbara, sade gamle grefven då han välsignade dem.

— Ja, tillade den ädle läkaren och människo-vännen, i det han tryckte den af sorgen luttrade och pröfvade Lydia till sitt trofasta bröst — hitintills hafver Herren hulpit, han skall ock hädanefter hjälpa.

Inga öfverord.

Skildring ur Göteborgslifvet.

En vacker höstafton för 12 år sedan timade en händelse som jag så väl ihågkommer. Det var på Lorensberg. Bland de många som sutto vid dryckesborden var det en ung man, som för hvarje gång varietéföreställningen började sökte resa sig upp. Han var af dryckenskapen så fördärfvad att hans kropp darrade och skälfd, han förmådde ej resa sig. Ej långt ifrån den arme mannen satt ett sällskap af förnämna herrar och damer, och man förstod af deras lifliga samspråk och åtbörder att stämningen var »hög».

Bland annat gjorde de sig lustiga öfver den unge mannen och åt hans försök att stiga upp, och damerna skrattade åt honom. En af dem sade ganska högt i skämtsam ton: »Jo, en sådan där skulle just vara trefligt att vara gift med; min blifvande man, ha ha ha — så skulle

han just få se ut — tillade hon skrattande. — Skål för fröken X. och hennes blifvande man, skrek en af herrarne. Och de drucko och skämtade långt in på natten.

Föga anade denne unge man att dessa skämtsamma ord hon uttalat skulle blifva en verklighet. Huru många öfvermodiga ord uttalas ej i glada lag som kunna blifva en sorglig verklighet och gå i uppfyllelse, då man minst anar det.

Vi förflytta oss några år framåt i tiden. Det skall firas bröllop. Fröken X. och den rike köpman A. skulle genom äktenskapets band förenas.

Det firades en bröllopsfäst där vinet flödade i strömmar och där dansen tråddes efter musikens toner i de upplysta salarne. Kanhända egnades ej en tanke åt det allvarliga i äktenskapet eller åt Gud, som stiftat detta heliga förbund. Som bröllopsdagen började, så fortsattes det unga äktenskapet i glam och nöjen, fäster och tillställningar. Mannen började försumma sin affär och var inom fyra å fem år en slaf under begäret efter starka drycker. Snart kom fattigdom och nöd på besök och af det eleganta hemmet återstod blott en ringa del af det mest behöfliga och minst dyrbara. Mannen förföll och blef en drinkare och mer än en gång fick den öfvergifna hustrun och makan med bitterhet minnas att de öfvermodiga ord den unga flickan för sex år sedan uttalat på Lorensberg den glada fastaftonen blifvit en sorglig verklighet. Den elegante unge mannen, som var i

hennes sällskap och som lyckande föreslagit en skål för den »blifvande äkta mannen» tömde således pokalen för sig själf, ty det var han som blef den unga flickans make. Han tömde sedan giftbägaren till dess han en afton i dryckesvänners lag träffades af ett slaganfall och bars hem till den öfvergifna maken som lik.

* * *

Hur gick det med den andre unge mannen, han som var föremål för det glada sällskapets gyckel och som ej då kunde resa sig upp, på grund af att han intagit för stor kvantitet spirituosa.

Ja, låt honom själf berätta, ty det är han som omtalat denna sannfärdiga berättelse för mig.

Jag hade varit sjöman några år, hade tagit styrmansexamen, men började dricka och så förflöt ett år utan att jag fått anställning på något fartyg. Jag var ofta drucken då jag sökte hyra, och en drucken styrman, förstår jag nu passar ej på hafvet. Jag ansåg mig förlo-rad. Jag tillbragte min tid i glada dryckesbröders sällskap. Om jag någon gång hade en redig tanke så egnades den åt min gamla gudfruktiga moder som bad så innerligt till Gud för sin son då jag lämnade hemmet.

Jag hade ej skrivit till mina föräldrar på många år. De betraktade mig som den förlo-rade sonen. Jag visste att min moder bad för mig hvarje dag.

En dag då jag som vanligt satt på en källare tillsamman med mina dåliga kamrater inkom en man och sade mitt namn och lämnade mig ett kort med svarta kanter. Jag öppnade med oroliga aningar detta bref, ty huru fördärfvad jag än var fruktade jag för döden. Jag läste: »En döende moders sista hälsning till sin son. Då du läser dessa rader har du ej mer någon bedjande moder. Min dagliga bön till Gud har alltid varit att min förlorade son skulle återkomma, men du kom ej. Men jag har den samme Guden att anförtro dig åt som mottog den förlorade sonen, och jag vet att mina böner ej skola ha varit förgäfvnes. — —

Jag förmådde ej läsa längre, det gick en rysning genom mina lemmar.

Jag rusade ut och jag sprang som en vansinnig genom gatorna och jag ropade min moders namn.

Jag erinrade mig att jag i tidningen i anteckningen för resande på hotellet, sett ett namn på en bekant prästman från Småland, min hemort. Jag gick och sökte upp honom. Han talade vänliga ord med mig, tröstade mig i min bedröfvelse och hänvisade mig till Honom, som ensam förmår hjälpa en bortkommen människosjäl.

Jag fick då lära mig inse bödens kraft och välsignelse till upprättelse och frälsning. Han förmådde mig att ingå i en nykterhetsförening och från denna tid daterar sig min början till ett bättre lif.

*

*

*

Jag är nu min egen herre och för som befälhafvare en präktig ångbåt.

År 1890 en vacker vårmorgon fick jag till passagerare bland andra en fru, enka med tvänne barn, som ämnade sig till Norge. Hon såg lidande ut, men hennes drag buro ännu spår af skönhet, och mot min vilja fängslades jag af hennes utseende och väsen. Hon begärde under resan råd af mig i åtskilligt rörande förhållandena i den stad hon skulle bosätta sig och där anförvandter lofvat henne en utkomst med passande arbete. Jag visade henne det lifligaste deltagande och hon tycktes hysa förtroende för mig och inom kort hade jag reda på hufvudragen af hennes sorgliga lefnadshistoria.

Jag besökte sedan ofta min landsmaninna i den norska staden och vår bekantskap öfvergick snart till en uppriktig vänskap. Hon talade ofta om sin ungdoms sorglösa dagar och hur mycket hon ångrade sitt tanklösa öfvermod och benägenhet för gyckel och skämt. Därvid anmärkte hon äfven huru hårdt Gud straffat henne för att hon hånat och gycklat med dryckenskapen och med drinkare, när hennes förste man blef en drinkare och dog som sådan, och hon kom särskildt ihåg hur hon en gång på Lorensberg gjort narr af en ung man, som var drucken och ej förmådde resa sig från det berd vid hvilket han satt.

Ett dunkelt minne dök upp för min hågkomst och när vi å ömse sidor drogo fram de omständigheter som voro förknippade med den-

na händelse stod det klart för oss båda att den druckne unge mannen var jag. Jag hade blifvit kvarlämnad af mitt sällskap och minnes som i en dröm hur jag var föremål för några unga damers och herrars gyckel.

I sanning, Guds vägar äro underbara! Jag tog det som en försynens skickelse och några dagar senare frågade jag den unga enkan om hon inte ville låta sitt yttrande om mig: »så skulle min blifvande man se ut» gå i uppfyllelse. Hon log under tårar och svarade under det hon räckte mig sina båda händer: »Jo, det är väl så Guds vilja; jag tager med glädje och tacksamhet ditt anbud, ty ehuru du är densamme är du dock en annan. Sådan du var då, har jag visserligen på sätt och vis haft dig till man, ty min förste man blef tyvärr en sådan typ, som du på Lorensberg tedde dig för mina blickar. Nu har Gud i godhet velat att min långa pröfningstid skulle vändas i glädje och att vi båda skulle vakna upp ur den 'gamla människans' förvillelser och synder.»

— Men kom ihåg, älskade, svarade jag och slöt henne i mina armar, hädanefter *inga öfverord*, det är inte alltid det behagar Herren att till sist vända dem till godo.

I rättfällan.

Ett reseminne.

Det var en kall vinterdag år 1885, då jag som resande måste tillbringa natten på en gästgifvaregård i Vestergötland. Snön låg i stora drivvor och skjutsbonden förmådde ej drifva fram hästen, hvarför han förklarade att vi nödgas söka skydd på närmaste gästgifvaregård öfver natten.

Då vi hunno fram, voro alla rum upptagna af resande hvarför vi sittande i krogrummet sökte invänta morgondagen.

Detta var i sanning en obehaglig natt.

Förutom skjutsbonden och jag, voro ett tjugotal personer i den allt annat än trefliga lokalen församlade. Der dracks och grälades, svordomar, glåpord haglade om hvarandra, det såg ut som om de för hvarje minut skulle drabba ihop och mörda hvarandra.

Det var om helt obetydliga saker, som deras spritomtöcknade hjärnor tvistade, än om

hvilkens häst som sprang fortast, eller om hvems hustru som hvar den snällaste och artigaste då de kommo hem rusiga.

Sådana obetydliga tvistigheter kunde ej afgöras utan blodsutgjutelse, som de sade, då på en gång allas blickar riktades emot dörren.

In i rummet stiger fyra ruskiga personer, deras kläder voro trasor, utan skodon på fötterna, ty man kan ej säga att det var skodon att skylla sig med i 20 graders köld. Den ene af dem hade en galosch på ena foten, på den andre en med snören omvirad gammal hatt, och de andra voro ej bättre klädda.

De upplyste om, vid sitt inträde, att de voro »vandrande gesäller».

Det torde ej vara obekant för någon, att vi i Sverige hafva en klass af människor som kallas »luffare»; hvad som gjort dessas lif så sorgligt är alltid rusdryckerna, och de vandra från den ena krogen till den andra.

Sådana voro dessa, som nu utan hem och skydd, gjorde sitt inträde på gästgifvaregården i den kalla natten.

Den med den besynnerliga fotbeklädningen tycktes vara en språksam man, ty han var den som förde ordet. Han syntes vara van att hålla tal, sitt yrke uppgaf han vara ståltrådsarbetare, han hade något i den vägen att sälja.

Bugande, sade han, med en något hes stämma:

— Köp af barmhärtighet en rättfälla af mig.

Han lyckades sälja några, hvarefter han begärde öl åt sig och kamraterna.

Då han lyfte glaset till sina läppar drack han en skål för alla handtverkare, isynnerhet för dem som göra råttfallor.

Det finnes inga yrken i hela världen som äro så storslagna som dessa två, krögarens och den som gör råttfallor, ty de hafva samma mål, de båda död åt sitt offer.

— Det är endast någon skillnad i sättet att fånga, sade han. Jag har en mekanism som håller djuren om skallen, de dö snart och det blifver utan plågor, och då de äro döda vill inte katten ha dem en gång.

— Det är ej så med staten och krögarens fallor, de plåga långsamt sina offer; i stället för att göra hastigt slut på deras plågor, släppa de in dem i fällan och låta katten — jag menar krögaren — leka med dem tills de blifva så nakna som I sen' att jag är. Det är samma förhållande med krögaren som med katten, ty om jag dör i fällan vill han inte ha mig.

Ett sådant tal höll den arme mannen, och efter några minuter då han druckit några glas började han åter sitt egendomliga föredrag:

— I, som träden in i krögarens råttfälla, öfvergifven allt hopp. Det var i denna som jag blef fångad; det lockbete som de utlagt är rusdryckerna. Han skildrade sin lyckliga barn-domstid då hans fader och moder sågo så förhoppningsfulla på sin son. Han förbannade den som förledde honom att taga första glaset, för hvars skull han nu måste gå från krog till krog,

som jagades han af onda andar. Han förbannade staten, som uppsatt dessa gillror och låtit krögaren, den katten, leka med honom. Han svor och förbannade allt på denna jorden och sig sjelf.

En dödstystnad härskade inne i den eljest skrånande kroglokalen, alla stodo liksom förstelnade och sågo på den underbare mannen, som stod der klädd i trasor utgörande en sorglig bild af det elände rusdryckerna åstadkomma.

Då han slutat sitt tal var han så utmattad, att han sjönk ner på golfvet, låg där orörlig som om han fallit i sömn. Han fick ligga där på golfvet i »krögarens rättfäila», ingen ville störa honom, de hade alla fått nog af hans tal.

Om en stund började han tala, denna gång i sömnen, ty ett glädtigt drag spelade i hans ansigte då han sade:

— Får jag för herrskapet visa vårt stora lager af de senaste parisermøderna. Vi hafva nu i dagarne fått oss tillsända från nästan alla Europas hufvudstäder nyheterna i den vägen.

Så låg han där i drömmen och talade. liksom visade han ett lager af modevaror. Han drömde kanhända om en lyckligare tid i sitt lif, då rusdryckerna ej hade brutit hans kraft, då allting var ljust för honom. Men ack, drömmarne äro så korta, icke minst då de rulla upp lyckliga minnen ur lifvet. Han vaknade snart och då han fann sig besviken i sin vackra dröm sade han, seende sig omkring:

— Det är besynnerligt, hvart än mina tankar fara, ligger jag alltid i rättfällan.

Vi frågade honom hvad det var som han talade om i sömnen. Han berättade då att han varit förste bokhållare hos en grosshandlare i Jönköping, men att han blef där af några kamrater förledd att dricka, denna vana blef honom öfverlägsen och snart var han utan plats

— Till mina föräldrar ville jag ej återvända, fortsatte han, ty jag blygdes öfver mig sjelf. Det är bättre de aldrig få se mig mera.

Jag sökte att ingifva honom nytt mod till ett bättre lif, då jag visade honom till den store läkaren, som kan läka alla sår.

— För mig fins intet hopp, sade han, min motståndskraft är bruten, endast döden kan befria mig . . . , jag vet mitt slut — det är förskräckligt att veta det . . . i ett landsvägsdike kommer jag till sist att dö, och i tidningarne står min likpredikan med dessa orden: »Åter ett rusdryckernas offer. I ett landsvägsdike påträffades en man liggande död, vid sidan om honom en urdrucken butelj, intet fanns hos honom som kunde upplysa om hvem den döde var . . . »

Hans ögon brunno med en hemsk glöd då han uttalade dessa ord; därpå låg han och stirrade en stund, hvarpå blickarne blefvo mattare och han föll i sömn.

Tiden för uppbrott var inne, min skjuts stod utanför dörren och jag lemnade med vemodiga känslor den plats, där jag under loppet af ett par timmar fått se en profbit af lifvets skuggsidor, en tafla ur det lif, som med mer eller

mindre omväxling väntar dem, som fångas i rusdryckernas garn.

Gifve Gud att de människors samveten ville vakna, som ha rusdryckshandteringen om hand.

Den olycklige, som med så mycken bitterhet talade om »krögarens råttfälla» besinnade icke — och det må förlåtas honom — att krog-rörelsen och utskänkningen af spritdrycker är en af staten så godt som påbjuden handtering och att de som inneha dylika affärer kunna va-va och ofta äro oförvitliga och hyggliga medborgare. Däremot är det staten eller de som stifta lagarne som i sjelfva verket äro tillverkare af »råttfällorna».

Fästmannen i svinstian.

Nykterhetsberättelse på bygdemål.

Anders i Elgåsen hade ett fjerdedels hemman, så han va inte så fattig precis. Men inte kom dä an på Anders att de redade sig så godt.

Ty dä va allt mor Stina som styrde å ställde på gården. Aldrig fick Anders resa te stan ensam, ty då söp han sig så full som månen ä ve fullmåne, sa alltid mor Stina. Derfor när Anders reste te stan, å dit måste han hvar vecka, så sulle Stina eller Kalle, son doms, mä å se ätter Anders, men dä va e kiniki göra, för hur farsgubben bar se te, va han alltid full på hemresan.

Ändå mor Stina bar pängapungen feck Anders allti på nåt sätt fölla.

Då de stannade ve någon gästgifvaregård hoppade Anders alltid å åkdone först och sprang in i krogrummet å skrek:

— Fort hit mä ett par flaskor öl, för länsman å stadsfiskalen ä ätter mek i hälarne.

Gästgifvaren som väl visste hvad för ämbetsmän han menade, lagade att Anders fick fort dä han begärde. Då mor Stina å Kalle kom in fick de nog betala ölet som farsgubben drack.

Anders hade äfven en dotter som var så dägelig så att dä va ingen i sju byalag som va så granner som Lotta, sa granngårns Petter. Men se dä va på dä viset att Petter friade te Lotta.

Dä va la inte te å undra på att då Lotta på söndag kom te körka att herrgårdspojka titta på na. Lotta satt så blyger i körkebänken mä salmboka på knät å torka sek mä näsduken så ho va så rö som ena piona. Granngårns Petter hade så gärna velat gå öfver å satt sek i kvennobänken hos Lotta å sköddat henne för de som titta på na. Men dä geck ente an på lannet, dä ä bara i sta'n de få sitta på dä viset.

Man kan la ente undra på att Petter va lite hett om öronen, ty midt emot Lotta satt en konglig husar i full parad å imellanåt sneglade mä ögena åt kvennobänken.

Granngårns Petter satt som på nålar. Hade dä inte vart i körka, så vet la ingen hur dä gått, men se nu va Petter rädd för körketokt. För hvarje gång husarn vände sek åt Lotta hoppa Petter så högt som om de trampat honom på tära.

Husar'n som va kommen å helsa på i sitt förälrahem va ute på värfning där i orten.

Kvennfolka på landet töcka inte illa om en kar mä grann ungeform å dä gjorde Lotta inte heller. Dä va la dä Petter visste, å därför tyckte han inte om en sådan kar som bar plymmössan.

Husaren kom te Elgäsen å hälsa på söndagsaftonen. Dä va la inte å undra på att dä liksom klack i bröstet på Lotta då hon hörde sporrarne klinga i förstugan. Men då han kom in va Lotta så glömsk å förläjen så ho inte kom se te å säga att han va välkommen en gång.

Men då Anders bad honom vara välkommen åter, då han geck, gjorde Lotta en sväng så ho tappa saltkaret i pur glädje.

Granngårn's Petter geck å strök utmä husväggarne å titta emellanåt inåt fönstret te Lotta, men ho låtsade ej ho så'n.

Lotta hade inte något rum i hjärtat för Petter; på hela den kommande vickan tänkte ho på husaren.

Vecka geck långsamt för Lotta för ho bara väntade.

Men söndagen kom och husaren kom, men dä värsta va som Lotten sa han tog för stora supar. Ty då han gjorde en sväng på klacken tog han törn å for i köksspisin.

Måndagen därefter skulle Anders resa te stan å husaren skulle följa mä å se ätter Anders i mor Stinas ställe.

Så bar dä i väg mä Anders å husaren som vaktare.

Då de kommo te stan sa Anders:

— Nu ta vi oss en knaber te å börja afärderna mä.

Husaren var inte nöjd, utan då de fått den, velle han ha en te.

Nu började en språngmärs ifrå den ena kroa te den andra.

På kvällen då hemresan anträdde va de fulla bägge två, men husaren allravärst, ty han låg i bakkärran å plumen hängde som en svans där bak.

Anders han körde så att dä kunde ingen se vecket som va hästen eller kärran ty man såg två svansar på en häst.

Då Anders kom te gästgifvaregården väckte han på husarn å så bar dä in åt krogrummet.

I dag sulle Anders ha fyra flaskor öl, för nu hade han lanshöfdingen mä sej, dä va lite bättre än länsman å stadsfeskalen.

Åter va Anders på kärren å husaren där bak, å hemåt bar det.

Då de närmade sig hemmet ruskade åter Anders på »landshöfdingen» som han kallade husaren, för att få honom vaken innan de voro inne på gården. Det hjälpte något så att han kunde stå upprätt då de stannade vid Elgåsen. Kalle tog emot hästen och Anders gick i all tysthet in i rummet, men värre va dä för husarn som ej kunde se hvilken dörr Anders gick in igenom. Han gick å trefvade på alla dörrarne, mörkt va dä, ty dä va medt i natta.

Då han länge gått å undersökt alla dörrar å inte kunde komma in, så tyckte han att dä rassla där han stod. Han försökte nu på den-

na dörr å den gaf vika och husaren, som inte kunde hålla balansen, kom framstupa därin. Att nan inte va välkommen då kunde man förstå, ty hälsningen ljöd endast: Gruff, Gruff.

Husaren somnade, å tänkte nog inte på hälsningen.

Att han inte hade just några treffiga sof-kamrater, och bolstrarne ej voro så mjuka, det kan man förstå. Men att de inte voro belåtna med den främmande gästen, för grismamma å ungarne bara sa: Gruff, Gruff.

De kunde inte tåla en full, äfven om han va husar å klädd i full paraduniform.

Han vakna på morgonsidan och då han gnoggat sek i öga ena stunn så att han ble rektit vaken fick han se att han låg i svinastia å jemte honom låg grisongarne.

Husarn beslutade så fort som möjligt vända Elgåsen röggen å frieriet mä på köpet, ty hans logis hos svinmamma ville han inte skulle bli kändt.

Han lämnade så obemärkt som möjligt stället, för att ingen skulle se honom och hans nedsmutsade ungeform.

Men det var dock en som såg honom, å då va granngårn's Petter, som stod vid ladugårds-knuten å skrattade med full hals.

Åter blef Petter fagra Lottas vän å husaren var inte synlig på Elgåsen sedan.

Petter lofvade Lotta att alltid vara nykter och aldrig taga miste på dörrarne då han kom från staden, och har hitintills hållet hvad han lofvat.

När Olle undersökte "systemet".

Olle på Torpafälla körde tidigt på lördagsmorgonen till staden med den stora, välfödda grisen på bakkärran. Självt satt han på sätet med belåten min och vände ibland på hufvudet för att se på den döde galten, som han klappade under det hans trinda anlete sken af belåtenhet vid tanken på den ansenliga pänningesumma som det nyslaktade djuret skulle inbringa, ty fläsket stod högt i pris och grisen var af »rart» slag, som Stina brukade säga. Olle hade fått med sig en lång räkning på allt som skulle köpas till den stundande hälgén och satt nu och räknade ut huru han skulle uträtta allt på bästa sätt. Det dröjde inte länge förrän han var vid målet af sin färd. Grisen var ej svår att bli af med; pängarne hade Olle redan i sin sedelbok och allt tycktes gå efter beräkning, då Olle händel-

sevis, under det han var på ett kafé, fick fatt i en tidning, där det stod mycket ordat om det s. k. Göteborgssystemet och en tidningsmans erfarenheter från sina besök å krogarne.

— Om jag skulle undersöka dädära systemet — tänkte Olle för sig själf, som just inte vidare kände till Göteborg, ty han brukade för det mesta bli af med hvad han hade att sälja i den lilla småstaden, som låg närmre, men den stundande hälgen och de många inköpen, som skulle göras, föranledde vår man att besöka storstaden. Tidningens funderingar öfver Göteborgssystemet satte myror i hufvudet på Olle och han undrade om »supninga» efter detta s. k. system kunde var mindre farlig än annan utskänkning. En liten »perla» tyckte han sig dessutom kunna behöfva och så styrde han sina steg till en i närheten af Salutorget belägen krog, där det var fullt af folk och ondt om plats. Olle begärde en sup och fick äfven en sådan, uppslagen i ett nyss förut begagnadt odiskadt glas.

— Ja' vell fälle ha' ett rent glas, mente Olle.

— Hut bonde! röt krögarens handtlangare, som hade brådtom och inte var vid bästa humör — dä' går nog i en bonde, som inte tvät-tår sig mer än en gång om året.

Men det skulle han inte ha sagt, ty nu röt Olle:

— Ska' detta vara Göteborgssystemet så får ja' vell säja att dä' va' för uschelt, ty bror min han va' i Kristiania å' han talte öm att där va' di så noga så folk feck tvätta sej innan di

feck sätta sig ned på krogen, å glasa di blänkte på disken som sola i Karlstad, men se på den här krogen ha' de la inte infört systemet ännu — sa' Olle och därmed gick han.

Envis af naturen och förargad öfver det bemötande han fått röna, sade han för sig själf:

— Ja' må just undra hvar de har systemet ja; dä' kanske fins på de s. k guldkrogarne, å dom sku'le ja' också vilja se medan ja' är i den häringa sta'n, där de tycks varr så måna om att folk ska' supa efter »system» att man talar om'et både i Sverige och utlandet.

Olle styrde sina steg till en restaurant. där han begärde konjak, ty. mente han, här är nog för simpelt att dricka bränvin. En karafin framsattes med graderad skala från 1, 2, 3 o. s. v. Olle tittade på siffrorna och tänkte för sig själf:

— Se här ska' en få se, här ha' de nog systemet, här ska' en ta' en i minuten, men då vell dä' minsann te å skynna sej, å se dä' ä' nog med den beräkninga att man inte ska' sitta och söla på krogen för länge. Följaktligen raskade Olle på ty han trodde att hvarje minut var dyrbar, men en kvart skulle han väl våga att sitta. Trogen sin uppfattning af systemet, kom han snart till botten af den lilla karafinen och bad sedan att få betala för femton minuter. Kyparen skrattade och sade att det kostade 30 öre för minuten eller med andra ord att Olle hade »supit ur» femton grader och föl jaktligen hade att betala 4: 50.

— Då va' nog mycke' pängar menade Olle, men så har ja' också både sett och smakat på systemet.

Då han kom ut på gatan och kände den friska luften slå emot sig såg han allt liksom i en dimma och det dröjde inte länge förrän den »systematiska» Olle föll i famnen på en polis-konstapel och med eller mot sin vilja hamnade han snart på ett ställe, där han fick tillfälle att reflektera öfver följderna af att alltför grundligt göra personliga erfarenheter af Göteborgssystemet.

Olle blef framemot aftonen lössläppt, men då var det redan för sent att göra några uppköp, och sin häst och kärra kunde han ej heller få reda på, ty, på uppmaning af polisen, hade en granne tagit hans häst och kört hem.

Olle fick gå till fots och det kan lättare tänkas än beskrivas hur han blef mottagen af sin kära hälft. Nu ordade emellertid Olle vidt och bredt om sina bittra erfarenheter af det »uschla Göteborgssystemet», som han förmenade vara anlagt för att dra' folk vid näsan och narra dem till att bli tidsupare, ty för mindre än en grad i minuten går det inte, menade Olle, och att folk kallar ställena de ha, för guldkrogar är väl mindre underligt, ty guld kostar dä' att sitta där, om en ska' hvila sig lite. Han går nu och rufvar på att få riksdagsmannen därhemma att motionera bort hela systemet, ty sprider det sig land och rike ikring, så super folk upp så många grisar de ha' — menar Olle.

Olle hade nästan med hela sin inkomst för grisen fått plikta för fylleri, förargelseväckande beteende och öfvervåld mot polis samt tål aldrig att mera höra talas om system af något slag, och kan aldrig glömma sin ödesdigra resa till Göteborg och denna stads märkvärdiga system.

Han har t. o. m. kommit underfund med att det enda system, som i längden är hållbart och hvars tillämpning duger att göra försök med utan att några obehagliga följder uppstå därvid är — helnykterhetens system. Det håller stånd inför den skarpaste kritik. Det nödgas t. o. m. Göteborgssystemets anhängare vidgå.

Så påstår numera Olle och att han har rätt torde väl ingen vilja bestrida.

Frestelsen.

Nyårsberättelse.

En nyårsafton för ett tiotal år tillbaka vandrade en liten 12-årig parfvel, blåfrusen och skälfvande öfver Haga-bron fram mot Salutorget. Det var tidigt på morgonen och han bar en korg på armen, icke för att köpa mat såsom så många andra, utan för att tigga några smulor till mat på nyårsaftonen åt det torftiga hemmet däruppe i Masthuggsbergen, där hans mor och fem små syskon sutto i mörker, köld och hunger på årets sista dag.

Fadren, hamnarbetare, som mera hade sitt hem på krogarna än i det lilla kyffet därute i Masthuggsberget, hade dagen forut skadat sig under arbetet nere vid Skeppsbron och blifvit förd till Sahlgrenska sjukhuset. Lille Gustaf en klen liten stackare, var nu modrens enda hjälpredda. Med sorgsen och bekymrad min gick

han nu tiggeriets tunga steg. och hade hunnit fram till Grönsakstorget, då han mötte några af sina dels jämnåriga, dels äldre kamrater och bekanta i ungefär samma lefnadsvilkor som han själf, men dagdrifveriet, nöden och de dåliga exemplen i hem och på gator och gränder, hade förhärdat deras hjärtan. De voro på samma farliga lefnadsstråt, som kännetecknar den ungdom hvilken man i våra dagar benämner »ligapojkar».

— Kom med du, pys, sade en af dem, så skall du få vara med om ett godt kap. Kasta bort tiggarkorgen och följ med ut till Masthugget igen. Du passar bra att stå på vakt, ty du ser så blyg och tystlåten ut.

Den lille följde med och fick under vägen veta att frågan gällde att senare på kvällen bryta sig in i en vinhandel och tillägna sig spritvaror och möjligen äfven pänningar.

Den lilles hjärta klappade våldsamt af förskräckelse och sinnesrörelse. Han sändes visserligen ofta ut att tigga, men hans mor var i all sin fattigdom en hederlig och ärlig kvinna, som i den mån hon det förstod och kunde, alltid förmanade sina barn till att vara vänliga, artiga och framför allt ärliga. I hvad som rörde det sistnämnda brukade hon säga: »kom alltid ihåg att Gud ser dig mitt barn».

Dessa ord stodo lyckligtvis nu lefvande för den lille Gustafs minne, hvilken ärft sin moders blida veka sinne och redliga hjärta. Han hörde knappt mer hvad de dåliga kamraterna sade, utan rufvade blott på en tanke, utan att

känna hvarken hungern eller kylan — nämligen att komma från dem. Detta lyckades honom äntligen i den på nyårsaftonen rådande trängseln och med af oro och ängslan klappande hjärta nådde han äntligen det dystra hemmet lika tomhändt som han några timmar förut lämnat detsamma.

Där satt nu den arma modren, omgifven af de hungrande små, som hon på allt sätt sökte trösta och intala mod och hopp.

— Gud är god, han skall nog hjälpa oss, kära barn, men vi måste vara tåliga och bida hans hjälp, och äfven af hjärtat bedja honom och framför allt tro på hans kärleksfulla löften och hans barmhärtighet.

Så föll hon på sina knän, omgifven af de gråtande små, och anropade i en brinnande bön den käre Guden om hjälp och räddning. I denna ställning fann dem den lille Gustaf då han återkom och med bäfvande hjärta anförtrodde henne den frestelse han varit utsatt för och de onda anslag, som de vanartade gossarne hade uppgjort.

Med den brådmogenhet, som ofta kännetecknar armodets barn omtalade han sina tankar och känslor vid åhörandet af de lockande förespeglingar som kamraterna sinsemellan uppbygde sig med. Ofta hade han hört den betryckta modrens klagan öfver dryckenskapens elände och jämväl bevittnat fadrens nesliga rus, och lefvande för hans inbillning stod allt det elände rusdryckerna dragit öfver deras sköflade hem. Liksom instinktmässigt grodde det därför ett

slags hämndbegär mot allt hvad till rusdrycks-handteringen hörde i hans hjärta, och därför låg det något lockande i kamraternas plan, som han ej klargjorde för sig, ty deras begär eller frestelser att komma åt de retande dryckerna bodde inte i den lille fattige gossens ännu ofördärfvade sinne.

— Mamma, sade han, med barnslig öppen-hjärtlighet, jag blef så rädd för dem, då jag förstod att de ville stjäla, ty det känner jag är en så stor synd och jag vet att Gud ser mig, men inte är det väl något orätt uti att göra illa vid dem som sälja bränvin, som ju förstör så många människor och som fördärfvat pappa och gör att vi nu få både frysa och hungra på själfva nyårsafton.

— Kära gosse, sade den lidande kvinnan med ett sorgset leende och smekte den lilles bleka kinder, så få vi inte tänka. Det är alltid synd och orätt att skada sin nästa och då lagen tillåter människan att drifva handel med sådant så ha vi ingen rätt att förhindra dem, men vi kunna bedja Gud att han öppnar människors hjärtan och lärer dem inse det orätta uti att handla med dylika drycker och för resten bör man ju aldrig hämnas, det vet nog min lille gosse, om han tänker rätt, tillade hon — min är hämnden säger Herren?

Utan att hysa några vidare betänkligheter öfver hvad som var att göra sedan lille Gustaf slutat sin berättelse, tog hon honom med sig till traktens polisvaktkontor, där gossen inför poliskommisarien fick omtala hvad han visste

om den beramade inbrottsstölden. Rörd och frapperad af den lilles berättelse och den beklagansvärda familjens belägenhet ombestyrde kommissarien att den värsta nöd en blef afhjälpt och föranstaltade att en pänningbelöning tilldelades den lille Gustaf och hans mor för deras uppdagande af den brottsliga planen. Äfven vinhandlaren, som genom polisen fick reda på det tilltänkta attentatet mot sin affär och sin kassa var ej okänslig för gossens och moderns handlingssätt och lät sin hustru ombestyras att en korg med matvaror och lifsförnödenheter blef sänd upp till det fattiga arbetarehemmet i Masthuggsbergen, där man på aftonen af årets sista dag fick riklig anledning att glädjas och tacka Gud för hans visa försyn, som leder allt till en god utgång och bringar räddning när nöden är som störst.

Detektiva polisen infångade inom några timmar den snygga tjufligan, och de vanartiga ynglingarne blefvo befordrade till välförtjent aga och straff allt efter olika ålder.

Det nya året ingick med ljusa och glada förhoppningar för den lilla familjen i Masthuggsbergen. Familjefadern blef efter sin utskrifning från sjukhuset omhändertagen af några ifriga nykterhetsvänner, som hade fått höra berättelsen om den lille Gustafs »bragd» och som på det varmaste intresserade sig för det genom dryckenskapen sköflade hemmet.

Underbara äro i sanning Guds skickelser.

Den i sig själf onda handling, som gick ut på att stjäla och plundra skulle i Guds hand blifva ett medel att rädda en hel familj undan

nöd och lidande och att biåraga till en människas räddning undan dryckenskapens härjningar, hvarigenom i sin tur ett sköfladt och ödelagt hem blef återupprättadt och lyckliggjordt.

Den hårdt pröfvade makan och modern fick jämte den redlige lille Gustaf i rikaste mått erfara sanningen af att »dem som hafva Gud kär tjäna allting till det bästa».

Blickens makt

*eller hvad en nykterhetsdemonstration
kan uträtta.*

Det var vid nykterhetsdemonstrationen, den första, om jag minnes rätt, som hölls i Göteborg. En stor människomassa hade samlats att vara åskådare. De bildade en häck, längs ut med allén, där det stora tåget skulle fram. Snart hördes musiken spela upp till afmarsch. Fanor och standar fladdrade för vinden och framåt tågade den stora nykterhetshärens kämpar glada och muntra som de varit på hemvägen efter vunen seger.

Hvad betydde för dem åskådarnes hånfulla anmärkningar eller vreda ögonkast af rusdryckshandteringens män, ty endast högre höjdes fanorna till tecken på, att de tågade för att intaga det befastade rusdryckslägret tum för tum.

Ibland åskådarne var det en grupp ungherrar, som på sitt sätt gjorde sig bemärkte.

De hade strax förut gästtat teaterkällaren, hvarför de också gingo som i dimma midt på ljusa dagen. Det var då ej underligt att deras krigareblod började sjuda, då de sågo en så stor kämpaskara tåga fram. De ville gärna leka befäl, hvarför de utdelade kommandorop till höger och vänster åt manskapet i ledet. Den som synter mest krigisk var en ung kontorist. Han utdelade order, isynnerhet till gamla män i ledet. Hans kvickheter belönades med många skrattsalfvor af kamraterna. I slutet af tåget kom en gammal man. Hans af ålderdom och strängt arbete krökta rygg tycktes ej falla kontoristen i smaken. Nu måste han visa sin kvickhet. Han sade:

— Det är visst sista reserven som går, då de måste skicka de gamla gubbarne i striden. Men han har dragit sig bakom hären, ty han är rädd för kulregnet.

Den gamle mannen behöfde ej svara på denna anmärkning, ty i hans ställe sade Klara, en ung vacker flicka i ledet:

— Efter herrn är för feg för ärlig strid och är en pultron, har den gamle mannen gått med i ert ställe.

Den blick, som hon på samma gång gaf honom, kom honom att slå ned ögonen. Den gången fick han ingen skrattsalfva. Han stod och såg efter flickan, där hon marscherade lik en drottning framåt i ledet. Han följde mekaniskt med. Den blick som Klara gifvit honom liksom drog honom med tåget. Han var för feg, ljöd det i hans öron, en gammal gubbe i

mitt ställe mumlade han. Då han kom midt för stora teatern voro hans kamrater allaredan där, de ropade på honom, men han hörde dem icke. Då de många gånger förgäfves sökt att blifva hörda, sade en af dem:

— Han är feg.

Detta sista ljud hörde han, men trodde att det åter var flickan med de underbart vackra ögonen, som åter slungade emot honom detta ord. Han hade glömt att de öfverenskommit att vara vid teatern på aftonen. De skulle pröfva hvem som stod längst i dryckjom. Den som först svek skulle betala kalaset.

Det var för den skull de ropat feg åt honom, ty de trodde han var rädd att få betala. Han följde med nykterhetståget, som slöt ring kring talarestolen midt på heden. Han vandrade rundt om folkhopen många gånger för att söka flickan. Han ville endast säga henne att han ej var feg. Men huru många gånger han än gick omkring, fann han henne icke. Snart upplöstes folkmassan, han stod ännu kvar och såg liksom drömmande utöfver den öde heden. Snart gick äfven han emot hemmet, men med helt andra tankar om nykterheten och om det folk, som bär dess tecken.

Flickan med den förebrående blicken i sina vackra ögon hade gjort underverk med honom. Han måste träffa henne och säga henne att hans skämt ej var så illa menadt. Äfven han kunde hafva allvarsamma tankar; men hvar finna henne. Kontoristen satt de följande dagarne färdig, allvarlig vid sitt arbete, då en sorglig un-

derrättelse från hemmet kom, som gjorde honom än mera bedröfvad. Hans moder skref till honom, att fadern råkat ut för en stor olyckshändelse och ovisst vore, om han kunde lefva tills sonen kom hem.

Kontoristen reste med första tåg, som afgick, till hemmet. Huru långa voro ej de timmar, som han måste tillbringa på tåget, de föreföllo honom som en evighet. Han satt och tänkte öfver alla lättsinniga ord han uttalat. Kanhända Gud kom med straffdom nu, det såg så ut för honom. Nu var han äntligen vid den sista stationen. Han möttes då med skjuts af gårdsdrängen. Det var inga glada nyheter han fick höra från hemmet. Hans fader var redan död. Olyckshändelsen berättade gårdsdrängen sålunda:

»Husbonden hade dagen före Kristi Himmelsfärdsdag kört tidigt till staden. Han skulle komma hem på kvällen, men ingen husbonde kom. Då vi väntat hela natten och ett godt stycke fram på den andra dagen, begaf jag mig gående åt staden att söka honom. Då jag kommit en mil från hemmet fick jag se hästen stående bunden vid ett torpställe och några steg därifrån låg kärran sönderslagen. Jag gick in på torpstället. Det var en gräslig syn jag fick se. Husbonden låg där söndersargad och nära döden. Han hade varit drucken, då han körde från staden. Det är troligt att han somnat och fallit af kärran. Då de funno honom var han insnärjd i tömmarne, han var troligen så drucken, att han i fallet ej vaknat, utan hästen hade

dragit honom med i tömmarne. Det var förfärligt att se honom, kläderna voro utslitna och på hans rygg voro benen blottade på flere ställen. Han var formligen söndersliten, sand och smuts voro fästade i de djupa såren. Eftersänd läkare kunde intet uträtta, ty om en stund var han död. En landtman berättade att han sett honom i staden inne på en krog. Han var svår till att dricka och skröt ofta öfver att ingen kunde nappa omkull honom. Detta harmade många af hans bekanta, hvarför de föresatte sig att få honom öfverlastad. Detta uppsåt hade de satt i verket nu, då de träffat honom i staden. De hade slagit vad med honom, hvem som först kunde dricka ur ett visst kvantum spirituosa utan att blifva drucken. De hade brukat list. Då de gäfvo honom rusdrycker att dricka, drucko de själfva endast vatten».

Kontoristen hörde med sorg denna berättelse och han frågade hvilken tid på dagen hans fader dog. »Det var ungefär vid tre-tiden Kristi Himmelfärdsdag», sade drängen.

Kontoristen blef ännu mera sorgsen. Han tänkte: det var just vid samma timma, som jag så lättsinnigt stod i allén och gjorde gyckel af nykterhetståget. Dessa tankar kommo nu allvarligt på den unge mannen. Han kände sig som han varit skulden till sin faders olyckliga slut.

Då han hade utslungat hånfulla anmärkningar emot det folk, som älska sitt fosterland och söka utrota den största af dess fiender, dryckenskapen, låg hans fader på landsvägen bledig och döende för denne fiendes skull.

O grymma ödets lek. Kanhända icke han heller varit vid lif, om han följt med kamraterna och om ej flickan sagt de allvarliga orden till honom. Han skulle tacka henne därför.

Kontoristen stannade hemma öfver begrafningen.

Det borde väl synas såsom åtminstone denna begrafning borde kunnat försiggå utan rusdrycker, men det var ingalunda fallet. Den hemkomne sonen bad dem att bryta mot detta bruk, men förgäfves. Hvad skulle deras grannar säga om en begrafning utan rusdrycker, då ville nog ingen komma. Såsom bruket är på landet på många ställen, så hålles begrafningskalas i två dagar, så äfven här. Det dracks som om ingenting händt. Endast den hemkomne sonen förklarade, att han aldrig mer komme att gagna rusdrycker. Han trufdes ej länge i hemmet, utan återvände snart till staden.

Den unge kontoristen satt nu om dagarne vid sitt arbete, hans tankar stannade ofta vid flickan med den förebrående blicken i sina underbart vackra ögon. Han hade hvarje dag sökt efter henne, han ville tacka henne för den tjänst hon visat honom, ty för den skull var han nu nykter. Då han en längre tid sökt att finna »Klara» utan att lyckas, inskref han sig som medlem i en nykterhetsförening. Han gick sedan från den ena föreningen till den andra, noga mönstrande de damer, där han var.

Det var ingen lätt sak att finna henne, då han ej visste hennes namn eller den förening hon tillhörde. Och om han frågat efter en

flicka med vackra ögon, hade det nog blifvit för många som anmält sig.

En dag blef kontoristen bjuden till en affärsman. där det ej brukades att spara på dryckesvarorna. Där var en stor mängd af unga män inom handelsbranschen inbjudna. De försökte att få kontoristen att bryta sitt nykterhetlöfte. Då detta ej lyckades, sökte de med förargliga anmärkningar håna hans omvändelse från glaset till en nykterhetfantast. Där voro äfven några af de kamrater med, som sällskapat med honom vid nykterhetstågets gång genom allén. Dessa påstodo att han då blifvit så illa tilltygad utaf en af det täcka könet, att han därefter ej vågat att smaka en enda droppe. Då de slutat med sitt gyckel, bad han att säga dem några ord. Han omtalade sin faders olyckliga slut för dryckenskapens skull och huru han själf blifvit varnad af en flicka i nykterhetståget, »just vid den timman som hans fader dog». Äfven jag hade ingått ett vad med mina dryckesbröder samma dag som min fader. Och om detta kommit till stånd, kanhända äfven jag ej varit vid lif.

Vid första lägliga tillfälle bjöd han farväl till det larmande sällskapet. Då han gick genom förmaket mötte han kammarjungfrun Klara. Det var samma Klara, som vi lärt känna från nykterhetsdemonstrationen med den förebrående blicken i de vackra ögonen. Hon som sagt, till honom, att han var en pultron. Men i dag var hennes blick tacksam och kärleksfull då

hon mötte den unge kontoristen. Hon hade lyssnat till deras tal.

* * *

Vi behöfva väl ej tillägga att han uttryckte sin hjärtliga tacksambhet till den unga kvinnan, de blefvo bekanta och goda vänner. Snart blefvo de trolofvade och ingingo äktenskap, ty hädanefter ville de gemensamt demonstrera mot rusdrycksbruket och vid nästa års demonstration gingo de vid hvarandras sida i ledet då han yttrade:

»Nu går ingen gammal man i mitt ställe!»

En graf utan blommor,

eller

Hvad en middagssup kan åstadkomma.

Det finnes många af rusdryckernas försvarare som säga: »Det kan väl ej vara så farligt att taga en sup till middagen, man behöfver väl ej blifva en drinkare därför.»

Följande sannfärdiga berättelse, som just hade sin början vid middagsbordet, skall visa hvart hän en sådan kan leda.

En ung handelsbokhållare fick anställning i en större affär i Jönköping. Den unge mannen hade förut varit anställd i en dylik affär i landsorten. Han hade under hela denna tid han varit på landet ej sett några rusdrycker vid måltiderna. Hos den handelsman, han nu fått plats, var det en sed att hafva bränvinsflaskan på bordet vid måltiderna, isynnerhet vid middagen.

Den unge bokhållaren, som ej var van vid rusdrycker, iät flaskan i några veckors tid, gå förbi, men efter uppmaning af kamraterna smakade han sedan på dess innehåll. I början var denna dryck motbjudande, hvarför han endast tog några droppar, men det dröjde ej länge innan han tog både ett och två glas.

Denna början blef för honom en olycklig vana; ett ständigt begär och trånande efter rusdrycker, som måste tillfredsställas, väcktes hos honom.

Han var förut en lefnadsglad yngling, men blef nu som förvandlad. Han blef fåordig, dystert och orolig till sinnet. Den annars karaktärsfaste mannen blef en slaf under rysdrycksbegäret, som fördystrade hans drömda lycka för framtiden. Det såg ut som ett medfödt, ärftligt begär, som förut slumradt inom honom, nu då han fått smak på dessa drycker vaknat till lif inom honom.

Den unge bokhållaren hade under det han haft plats på landet, blifvit bekant med en ganska förmögen hemmansägares dotter. Som hennes föräldrar i den unge mannen sågo en nykter yngling, med god framtid för sig, tvekade de ej att gifva sitt samtycke till deras förening för lifvet. Denna förbindelse underhöll han med fästmän sedan han fått plats i staden. Hon, som ej hade den minsta aning om hans förändrade lefnadssätt eller hans fattade kärlek till glaset, fick snart såsom hans maka se hvilken förvandling som försiggått med honom.

I stor ståt firades deras bröllop i församlingens kyrka. Bruden bar församlingens uråldriga brudkrona på hufvudet som seden ofta är ibland de mera förmögna af döttrarne på landet.

Då orgelnisten »spelade in» brudparet, glömde han att det var bröllop, och spelade i stället för fästmarsch en begravningspsalm, ett tecken på att äktenskapet ej skulle blifva lyckligt, påstodo de gamla i församlingen. Den unge mannen fick af svärföräldrarne en anseelig summa penningar att börja egen affär med. Och han började sådan i staden Jönköping.

Men dryckenskapen tog öfverhand med honom och affären, och inom sex månader hade mannen förstört sex tusen kronor.

Hans unga hustru såg sig nu besviken i sin drömda lycka vid sin mans sida. Ingen öfvertalning, inga vänliga ord, kärlek och uppoffringar från hennes sida kunde lösa mannen från begäret till starka drycker. Han blef satt under förmyndare för att ej komma åt penningarne. En person blef ställd att vakta på honom, men han skaffade sig likväl rusdrycker.

Tvenne gånger var han en längre tid under behandling af den kände doktor Walander vid Lannaskeda, men intet resultat vanns. Den person som var satt till att vakta på honom smuglade rusdrycker i hemlighet till honom.

Och då de en dag återkommo till staden voro de öfverlastade båda två. Handelsmannen fortfor att dricka, och ingen makt stod att hålla honom därifrån. Fyllerigalenskapen, den hem-

ska sjukdomen, angrep honom. Han blef intagen på stadens sjukhus några dagar innan hans hustru födde en dotter till lifvet.

Hustrun var mycket sjuk, och ville nödvändigt tala vid sin man. Han blef eftersänd. Ingen ville emotsätta sig hennes önsknigar. Det verkade motsatsen till hvad de tänkt. Då hon fick se sin mans utseende, blef hon utom sig af sorg, hvilket läkaren sedan förklarade vara orsaken till den feber, som sedan inställde sig.

Mannen, som nu var så återställd att han vistades i hemmet, fick emottaga sin döende hustrus sista varningar. Sorgliga och gripande voro dessa. Ingen förebråelse uttalade hon emot honom, som var skulden till att hon rycktes bort i blomman af sin ålder, och från det barn hon födt. Men i stället anklagade hon samhället och de personer som fört hennes älskades make på dryckenskapens väg. Hon anklagade dem för mord. Hennes ord om dessa voro en döendes hemska klagan emot dem som förderfvadt hennes lycka och röfvadt modren ifrån sin lilla dotter. Rörande voro hennes hälsningar till sina föräldrar, som skulle emottaga och fostra hennes lilla dotter.

»Säg dem», sade hon, »att jag lämnar denna skatt åt dem för rusdryckernas skull. Säg min dotter då hon blir så stor att hon frågar efter sin moder, att hon dog för rusdryckernas skull. Lär henne att denna dryck är en förbannelse som förstör människornas lycka på denna jorden.»

Huru många gånger hafva ej samma ord uttalats, som den döende kvinnan nu framställde! Men vi hafva dock rusdryckerna kvar. Många hafva sedan fått utbyta brudkronan emot rusdryckernas martyrkrona.

Det torde väl synas som om mannen efter denna varning skulle slutat upp att begagna rusdrycker, men det var ingalunda fallet. För honom fanns ingen återgång. Han sjönk allt djupare och djupare. Hans pänningar togo slut, och den elegante handelsmannen gick nu ibland luffare och dagdrifvare, och dessa pantsatte hans värdesaker för att skaffa honom pänningar till rusdrycker. Men det var äfven snart slut med hans lif. En dag då han satt vid middagsbordet med flaskan i hand fick han slag-anfall och dog.

Han slutade sitt lif vid middagsbordet, där han börjat med middagssupen några år dessförrinnan.

Sålunda hade en sup vid middagen kostat två människor lifvet, i blomman af sin ålder.

Berättaren af denna sorgliga berättelse var närvarande vid hans begrafning. Högtidliga och allvarliga ord uttalades af den prästman, som förrättade jordfästningen. Och det gjorde ett gripande intryck på den stora mängden af människor, som voro åskådare. då han sänktes ned i grafven vid sin döda hustru. Det gick en suck genom deras bröst, som visste af hvad orsak dessa båda nu lågo i grafven. En förbannelse kom fram öfver mångas läppar, öfver rusdryckerna och det elände dessa åstadkomma.

Denna händelse väckte stort uppseende i den för nykterhet och kristendom så kända staden.

Berättaren har sedan besökt dessa grafvar. Hvad han med förundran lagt märke till, är, att om sommaren, då allting står i fägring cypressen och murgrönan frodas på grafvarne, allt står förvissnat på den sidan vid grafven där mannen ligger, då det vid hustruns sida allt stod i grönska. Det var som om förbannelse tårt på jorden och växterna där han låg. Och som om jord enropat hämd åt giftblandarne och åt dem som tömma giftets bågare, och därmed förkorta sitt lif.

Trädgårdsmästaren, som hade skött växterna, tillfrågades. Han sade att han hade vårdat dem lika. »Men», tillade han, *det växer inga blommor i rusdryckernas spår.»*

Den brutna liljan.

ingen poet har liknat den unga kvinnan vid en lilja. Och ingen bild är mer betecknande.

Poeterna i den heliga skrift tala om liljans skönhet. En lilja måste vårdas om hon skall kunna utveckla sig. Hennes stjälk får ej brytas, maskar må ej tillåtas gnaga på rötterna. En maskstungen blomma har förlorat sin fägring, man går den förbi, på sin höjd beklagande växtens förstörda utseende. Dess blad vissna bort och nya knoppar slå ej ut — liljan dör af brist på vård och ingen begråter hennes öde.

Så med den unga kvinnan. Hon kräver skydd, vård och ans. Det finnes så många maskar, som vilja söndergnaga hennes hjarterötter och hvars värkningar äro fruktansvärda, hvilket följande sorgliga händelse visar.

En person omtalade:

Jag hade en syster, som var ett år yngre än jag. Hon var en glad och yster flicka och vi voro ganska olika till karaktären. Själf ville jag gärna se lifvet från den allvarliga sidan och förebrådde ofta min syster för hennes sätt att skämta med allt. Hon svarade vanligtvis:

»Man är ej ung mer än en gång i lifvet och därför bör man roa sig medan lifvet har behag».

Vi bodde i ett gemensamt rum, hvars fönster vette åt solsidan och hade båda planterat hvar sin lilja. Vi vårdade dessa blommor väl och för att vara säkra på att ej förväxla dem hade min syster knutit ett rödt sidenband om stjälken på sin lilja.

Nu hände sig att min syster blef bekant med en lättsinnig ung man, som ofta bjöd henne på baler och därefter blef dansen hennes största nöje.

Jag varnade henne ofta men nöjets mask gnagde redan på hennes hjärtas rötter. Hennes böjelse för den unge mannen var starkare än kärleken till en syster. Han drog henne bort till baler och världsliga nöjen. Jag bad till Gud för min syster att han skulle näpsa den gnagande masken innan det var försent.

Vi stodo båda en härlig vårmorgon och betraktade våra liljor. En underbar känsla genomströmmade mig plötsligen, jag observerade att min systers lilja växte högre än min, ehuru hon var spenslig och rankig. Jag sade henne

att hennes blomma behöfde stöd. Hon förstod min mening och sade:

»Hon stödjer sig själf, fastän hon ser något lutande ut».

Min syster var på kvällen bjuden på bal. Jag var ensam inne i vårt rum. Jag kunde ej sofva utan satte mig orolig vid fönstret och betraktade liljorna. Antingen var min blick skum eller drömde jag, men min systers lilja var bruten.

Jag gick närmare. Liljan var bruten vid det röda sidenbandet, en vätska rann ut från den brutna stjälken, dess lifskraft var uttömd.

En fruktan, som om något öfvernaturligt inträffat, grep mig, en dyster beklämning fick makt med mig, huru länge jag satt så vet jag ej.

En knackning på dörren kom mig att spritta till. En bud kom från min syster med hälsning att hon var döende.

Jag följde omedvetet med och var snart i balsalen. En brusande dansmusik nästan bedöfvade mina öron. Man förde mig in i ett sidorum och där låg min syster på en soffa redan död med brustna ögon. En ström af blod hade färgat golfvet rödt. Man sade mig att hon dansat passionerad. Champagnen och rusdryckerna hade hetsat hennes blod, hon hade fått blodstörtning och dött.

Läkaren förklarade dödsorsaken vara ett för hårdt åtdraget snörlif samt för hastig och våldsam dans

Den man, som ledt henne in på denna väg och droppvis i hennes själ ingjutit den nöjeslystnad, som blef hennes undergång, han rörde sig lika obesvärad därinne i salongen, med sitt förbindliga leende uppjudande de unga damerna, som om ingenting händt.

Må denna sorgliga skildring få lända någon ung kvinna till varning att icke låta nöjes- och njutningslystnadens gnagande mask intränga i hjärtat, ty, säger icke skriften:

Gläd dig, o yngling i din ungdoms dagar.

men vet att för allt detta skall Herren hafva dig fram i domen.

Korporalens nykterhets- predikan

eller

spöket och bröllopsvinet.

Soldat Braban var en arbetsam man, glad och munter. Han hade dock ett fel: han tittade för djupt i glaset som man säger.

Vid marknader och auktioner var Braban alltid med. Stark var han och ville alltid vara med när bönderna grälade och då glaset tömdes. Han skulle vara med för att afstyra gräl, som han sade, men afstyrde detta på ett ganska hårdhänt sätt ibland. För några år sedan var Braban på fältmanöver och bönderna skulle sköta hans soldattorp, men gjorde detta på ett dåligt sätt, enligt hvad hans hustru sade.

En dag stiger Braban in till majoren och beklagar sig öfver böndernas beteende. Majo-

ren frågade Braban om han hade skriftligt på att bönderna skulle sköta hans torp under hans bortvaro.

»Gud bevara majoren det har ja' inte, men löfte har jag och det skulle väl räcka till, tycker jag.»

Majoren sade: Kära Braban, man skall alltid hafva skriftligt på allting för det tager alltid jag. Emellertid lofvade majoren att skriva till bönderna och gifva dem uppsträckning. Dagen därefter såg majoren Braban vara något osäker på benen; orsaken därtill var att Braban hade tittat för djupt i glaset. »Nummer 45 Braban, stå rätt på benen!» kommenderade majoren. Det hjälpte ej. »Braban är ej nykter», skrek majoren. En kronans karl måste vara nykter, min kära Braban.

»Gud bevara majoren, jag har ej lofvadt det skriftligt» sade Braban. »Det skall han få göra nu med detsamma», sade majoren; Braban måste skriftligen underteckna på att ej smaka rusdrycker under hela mötet. Han tyckte det gick så bra att han beslutade att för all framtid vara nykter. När Braban hemkom från fältmanövern föresatte han sig att hålla nykterhetspredikan för sina rotebönder, och sammankallade han dem så en vacker dag. Bönderna tänkte att Braban skulle bjuda dem på »hemkomstöl» och infunno sig alla. De blefvo något häpna då de funno Braban stående midt på golfvet med ett stort bord framför sig och en bibel uppslagen.

Braban bjöd dem att sätta sig. Därpå började han sin predikan med dessa orden:

Jag har nu blifvit nykter och nu vill jag att I skolen blifva nyktra, och se nu är det slut med »supninga», mina kära rotebönder.

»Jag vill börja mä däk Anners Petter, å tala om allt dä onda, som dä usla bränvinet har gjort mä däk först, å sen mä de andre. Du har allt gett mä många supar, men dä har du gjort för att ja' skulle hjälpa te' mä nåt' rackarety'».

Bönderna blefvo rädda och tänkte: Får han hålla på kommer han att tala om allt hvad vi ha gjort när vi varit fulla, och det skulle blifva ett vackert register. De sågo mycket fundersamma ut, men stego så upp alla på en gång och sade: Om du tiger och ingenting talar om ska' vi lofva dig att aldrig supa mer. »Nä, dä duger ej», sade Braban. »Jag vill som majoren sa', ha dä skriftligt».

Bönderna måste skrifva under att ej smaka rusdrycker mer, men Anners Petters Kalle skref ej under, ty han skulle ha bröllop nästkommande söndag. Han tänkte: får jag ej bränvin, blir det inte något roligt bröllop.

Följande lördag hade Anners Petters Kalle varit i staden och köpt 30.liter bränvin. Då Kalle närmade sig hemmet var det mörkt. Braban hade klädt ut sig till det »allra hemskaste spöke», och stod vid en grind och väntade på Kalle. Då Kalle kom till grinden och skulle öppna den, skrek Braban med dof och djup stämma: »Anders Petters Kalle, slå ut bränvi-

net» och på samma gång blottade han ett hiskligt »skräpukansikte» som grinade mot Kalle.

Kalle blef så rädd att han slog till tappen i bränvinsankaret, så att bränvinet rann ut, därpå hoppade han på sitt åkdon och körde hem så fort hästen orkade springa.

Så blef det då ett bröllop utan bränvin och Kalle blef efter den betan en nykter man, men så fick han också aldrig veta hvem som var »spöket».

Ur Göteborgslifvets skuggsidor.

Under ett kretsbesök som våra blåbandsföreningar anordna för att skaffa underrättelse om föreningsmedlemmars förhållande m. m., berättade bland annat för mig en hustru följande om sin man och sitt hem:

»Under de första åren af vårt äktenskap var min man nykter och arbetssam; vi lefde då lyckligt.

Vi hade under dessa år ihopsparat 200 kr., hvilka insatts på sparbanken. Min man blef utan arbete men fick strax arbete på en värkstad. Men därmed var det också sedan slut på den goda tiden, ty där råkade han ut för dåliga kamrater, som frestade honom och gjorde spe af honom för hans nykterhet. Han var svag och började så småningom att dricka något och efter hand mera.

Det blef en sorglig tid, penningarne uttogos ur sparbanken. Kläder och husgeråd van-

drade efter hand till pantlånaren och penningarne till krögaren».

»Ack!» utropade hon. »huru många gånger har jag ej måst söka skydd för mig och barnen, hos mina grannar».

Han kunde midt i natten stiga upp och kasta till måls med knifvar i rummet under utrop: »jag skall döda eder!»

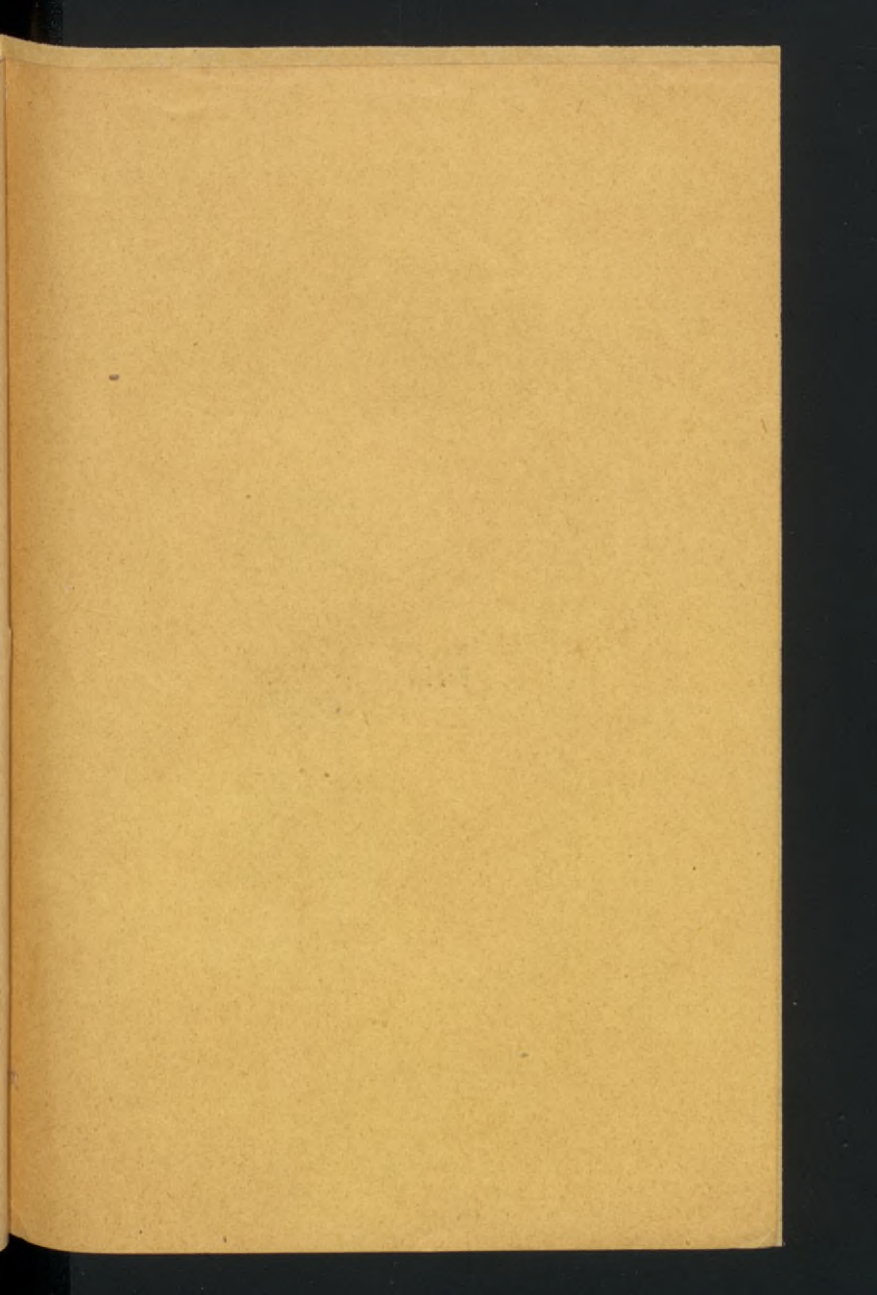
Jag hade varit i staden och då jag återkom var min man hemma; jag anade ej något.

Hvad fick jag väl se då jag kom in! Mina barn lågo sammanbundna med ett snöre på golfvet och min man ropade: »De skola sammanbindas i knippor och kastas i elden!» Mitt blod liksom stelnade i mina ådror; jag nedföll afsvimmad på tröskeln. Hur länge jag där låg vet jag ej. När jag vaknade låg jag sjuk i min säng.

Jag ihågkom äfven en natt då han kom hem full och rusig. Han började tala oredigt, ropande att han tappat sitt hufvud i Rangströmliden och bad mig gå att söka upp det.

Så yrade han och ropade i flera timmar. Emellertid gick det öfver och han fortsatte så med sitt supiga lefnadssätt tills hans förstånd efter hand omtöcknades. Så blef han slutligen riktigt vansinnig och dog såsom sådan. — Det namnlösa elände och den bittra nöd, som jag och barnen hade att genomgå kan jag inte beskrifva».

Så berättade mig den stackars olyckliga kvinnan och jag vet att hennes berättelse är sann.

Pris: 30 öre.

6000265040

Göteborgs universitetsbibliotek

